

Ostajan oikeudet kuittidataan

Juridiset reunaehdot ja tekniset toteutusvaihtoehdot
sekä suosituksia rakenteiseen kuittitietoon

Markku Örn, TALTIO hankejohtaja

Taloushallintoliitto

eKuitti tietosuojaselvitys

- Tietosuojaselvitykseen perustuen on tuotettu dokumentti “ostajan oikeudet rakenteiseen kuittitietoon”
 - mahdollisuuksiin ja rajoituksiin eKuitti toiminnassa.
 - teknisiä vaihtoehtoja rakenteisen eKuitin toimittamisesta kuitinantajan järjestelmistä kuitin saajan kuluhallinta- ja talousjärjestelmiin.
- Selvityksen on tehnyt Suomen Taloushallintoliitto ry yhteistyössä TALTIO-hankkeen ja Lexia Asianajotoimisto Oy - Lexia Attorneys Ltd kanssa.
- Selvityksen on tilannut liikenne- ja viestintäministeriö osana hallituksen Digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristön rakentaminen -kärkihankkeen toimia.

Tulokset

- EU-tietosuoja-asetus tai henkilötietolaki ei estä eKuittitoimintaa, mutta laissa olevat tietyt rajoitteet tulee huomioida.
- eKuittiin ei itsessään kohdistu lain tuntemaa omistusoikeutta, vaan eKuitin omistajuus pitää käsittää enemmän eKuitin hallinnollisena prosessina.
- Ostajalla on oikeus saada kuitti ja se on mahdollista saada myös sähköisessä muodossa. Laki ei kuitenkaan velvoita myyjää antamaan kuittia rakenteisessa eKuitti muodossa.
- Henkilötietolakiin liittyvät asiat tulee huomioida eKuittitoiminnassa; asiallinen yhteys, tietojen säilytysaika, “oikeus tulla unohdetuksi”, ulkoistettu käsittely .

Tulokset

- EU:n tietosuojaviranomaisten WP29-työryhmä on omassa ohjeessaan ottanut kantaa käytännön ratkaisuihin, kannanotot tukevat erinomaisesti myös eKuitti toimintaa.
- eKuitti toimintaan on mahdollista luoda eKuitin käsittelyyn tarvittava infrastruktuuri, joka mahdollistaa eKuitin siirrettävyyden, yhteistoimivuuden ja eri toteutusvaihtoehdot
- Teknisessä selvityksessä on kuvattu kaksi eri eKuitin toimintamallia
 - Sopimus myyjän kanssa kuittipalvelun käyttämisestä tai
 - Kuitinantaja lähettää eKuitin ostajan eOsoitteeseen

Johtopäätökset

- Voimassa oleva lainsäädäntö ei ole esteenä esimerkiksi markkinalähtöisille ratkaisuille, joiden perusteella kuitinantaja voisi avata sähköistä kuittitietoa kuitinsaajille ja tarjoaisi sähköisen kuitin rakenteisessa muodossa.
- Selvityksessä käsitelty lainsäädäntö muodostaa vain minimiedellytykset ja markkinatoimijat voivat lainsäädännöstä johtuvat vaatimukset huomioiden kehittää uusia toimintamalleja sähköistä eKuittitietoa hyödyntäen.
- Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa ei kuitenkaan velvoita kuitinantajia antamaan kuittia sähköisessä muodossa, vaikka mahdollistaakin sähköisen kuitin antamisen, eikä myöskään sinänsä edellytä sähköisen kuitin antamista nimenomaisesti rakenteisessa muodossa. Kuitinantaja voi kuitenkin tarjota sähköisen kuitin rakenteisessa muodossa.
- WP29 ohjeen mukaan eKuitti tulee lähettää kuitin saajille sellaisessa muodossa, että tietosisältö on jäsennelty, voidaan käsitellä yleisesti käytetyllä teknologialla ja on koneellisesti luettavassa muodossa.

Johtopäätökset

- Kuittipalvelun tuottajien toiminta välittäjinä kuitinantajien ja kuitinsaajien välillä taas perustuu sopimukseen kyseisten toimijoiden välillä, jolloin myös sähköisten kuititietojen välittämisestä rakenteisessa muodossa on mahdollista sopia.
- eKuitti toimintaan tarvitaan eKuitti standardi, joka toteuttaa eKuitin siirrettävyyden ja yhteistoimivuuden.
- eKuitin vastaanottajan eOsoite pitää olla standardimuotoinen osoite, jota käytetään laajasti eri järjestelmissä.
- eKuitin käyttöönotto on edellytys uusien digitaalisten palvelujen käynnistymiselle. Uudet eKuittipalvelut voivat mahdollistaa mm. kuluttajien paremman oman taloudenhallinnan ja seurannan.

Suosituksset ja vaikuttavuus

- Kuitti toiminnan ratkaisun lähtökohtana tulisi olla, että eKuitti on hyvää asiakaspalvelua ja tulevien palvelujen mahdollistaja.
- On tärkeää, että eri kuitinantajatahot ja heidän etujärjestönsä lähtevät avoimesti yhdessä hakemaan hyvää ja teknisesti kattavaa ratkaisua eKuitti toimintaan.
- Tekniset ratkaisut tulee suunnitella niin että ne palvelevat markkinalähtöisesti kaikkia eKuitti osapuolia.
- Julkishallinnon siirtyminen eKuitin käyttäjäksi nopealla aikataululla edistäisi rakenteisen eKuitin liikkeellelähtöä, sekä myös kuitinantajaorganisaatioiden ja ohjelmistotoimittajien aktiivisuutta eKuitissa.
- Tavoitteena tulee olla täysin rakenteinen ja digitaalinen taloushallinnon informaatio, ja siihen liittyen luoda ”yhtenäinen standardimuoto rakenteiselle eKuitille.

Suosituksset ja vaikuttavuus

- Mikäli yhteiseen toimintamalliin ei päästä, ei eKuitin tietoja voida siirtää järjestelmästä toiseen koneluettavassa ja rakenteisessa muodossa ja se aiheuttaa;
 - Useita erilaisia tietomuuntoja ja integraatioita eri järjestelmien välille.
 - Ostaja joutuu tallentamaan kuitilta (paperi tai pdf) tiedot käsin käyttämäänsä taloushallinnon järjestelmään.
 - Paperi tai PDF kuitilla olevaa yksityiskohtaista tietoa ei voida käsitellä automaattisesti, eikä hyödyntää raportoinnissa ja analyyseissä.
- Jos toimintamallia ei toteuteta, menetetään noin 800 milj. euron vuosisäästöt, luotto- ja pankkikorttimaksujen, julkisten ja yksityisten yhteisöjen osalta.
 - eKuitin tuottamat säästöt on laskettu vain tallennustyöhön kuluvan kustannussäästön osalta, ei koko kuittiprosessista.
 - eKuitin uusien kuluttaja- ja yrityspalvelujen mahdollisuuksia ei ole arvioitu eKuitin vaikuttavuusarvioissa, koska paikkaansa pitävien arvioiden esittäminen on vielä tässä vaiheessa mahdotonta

Kysymyksiä?
Kiitos!

Taloushallintoliitto